

Η Ίδρυση του Θιάσου Ρέντα: Μια Ιστορική Αναδρομή

Το άρθρο γράφτηκε από την Φαρίντα Φάχμη (τώρα με υστερόγραφο)

Για να μιλήσουμε για το χορό στην Αίγυπτο τα τελευταία πενήντα χρόνια, πρέπει κανείς να εξετάσει τον Θίασο Ρέντα και την ισχυρή επίδραση που είχε στην Αίγυπτο από καλλιτεχνική, κοινωνική και πολιτιστική άποψη. Σημείωση: Αυτό το άρθρο είναι γραμμένο σε τρίτο πρόσωπο, ως ιστορική αναφορά, που μπορεί να αναφερθεί.

Ο Θίασος του Ρέντα ξεκίνησε ως μια οικογενειακή υπόθεση. Η οικογένεια Ρέντα και η οικογένεια Φάχμη ενώθηκαν μαζί μέσω γάμου, και το κοινό ενδιαφέρον τους στο χορό και στην

Αιγυπτιακή παράδοση και πολιτισμό. Ο γάμος του Μαχμούντ Ρέντα με την Ναντίνα, αδελφή της Φαρίντας Φάχμη, καθώς και ο γάμος του Αλή Ρέντα, του μεγαλύτερου αδελφού του Μαχμούντ Ρέντα, τρία χρόνια αργότερα με την Φαρίντα ενίσχυσε περαιτέρω αυτούς τους δεσμούς. Η φιλοδοξία του Μαχμούντ Ρέντα να παρουσιάσει ένα νέο είδος χορού, και η έντονη επιθυμία της Φαρίντας Φάχμη να χορεύει, ήταν ο καταλύτης για μια επιτυχημένη και ικανοποιητική καλλιτεχνική επιχείρηση. Ο Μαχμούντ Ρέντα ήταν ο επικεφαλής χορευτής μέχρι το 1972. Δίδαξε τους χορευτές, και χορογράφησε και σκηνοθέτησε όλες τις παραστάσεις. Με τις πρωτοποριακές χορογραφίες του δημιούργησε ένα είδος χορού που αγκάλιασε πολλές μορφές. Η Φαρίντα Φάχμη ήταν η επικεφαλής χορεύτρια για είκοσι πέντε χρόνια. Ήταν ένα πρότυπο για τους χορευτές που προσλαμβάνονταν, και η χάρη και η κομψότητα της αμέσως κατάκτησε τις καρδιές των Αιγυπτίων.

Τα Αδέλφια Ρέντα

Ο Μαχμούντ Ρέντα γεννήθηκε το 1930 στο Καΐρο, από μια μεγάλη οικογένεια μεσαίας τάξης. Ο πατέρας του ήταν ένας συγγραφέας και διευθυντής της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου του Καΐρου, που, με τη σύζυγό του, ανέθρεψαν μια οικογένεια που ήταν βυθισμένη στην πολιτιστική τους κληρονομιά και σε αρμονία με τον μοντερνισμό που σάρωνε την Αίγυπτο εκείνη την εποχή. Ήταν μια οικογένεια που επιδίωκε τον αθλητισμό και ήταν μουσικά καταρτισμένη. Το περιβάλλον στο οποίο ο Μαχμούντ Ρέντα μεγάλωσε έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προώθηση των καλλιτεχνικών τάσεων του: και τα φυσικά χαρακτηριστικά του (ήταν μέλος της γυμναστικής ομάδας που εκπροσώπησε την Αίγυπτο το 1952 στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Ελσίνκι) συνέβαλαν περαιτέρω στις ικανότητές του ως χορευτής.

Ο αείμνηστος Αλί Ρέντα ήταν ήδη ένας έμπειρος άνθρωπος στον κόσμο της σόου μπίζνες. Στην ηλικία των 16, είχε κερδίσει βραβεία σε αίθουσα χορού χορευτικές εκδηλώσεις και διαγωνισμούς του χορού «μπόλρουμ» (ballroom) που ήταν δημοφιλείς εκείνη την εποχή, που αρίστευσαν σε τέτοιους χορούς όπως η Σουίνγκ και Τζίτερμπαγκ. Αργότερα στράφηκε προς την καριέρα του κινηματογράφου. Στα πρώτα χρόνια του Θιάσου Ρέντα, λειτουργούσε ως καλλιτεχνικός σύμβουλος και συμμετείχε σε όλα τα διοικητικά και διαχειριστικά προβλήματα. Σκηνοθέτησε δύο ταινίες μεγάλου μήκους στο είδος του μιούζικαλ κωμωδία για τον Θιάσο Ρέντα. Αυτές οι ταινίες θεωρούνται τώρα ως ακρογωνιαίοι λίθοι στην ιστορία του Αιγυπτιακού κινηματογράφου, και εμφανίζονται στην τηλεόραση μέχρι και σήμερα.

Η προηγούμενη εμπειρία του Αλή Ρέντα στο χώρο του θεάματος και η ισχυρή προσωπικότητά του έγιναν σημαντικοί παράγοντες σε σχέση με την επιτυχή ανάπτυξη του Θιάσου. Μια βασική απόφαση που πήρε ήταν να εισάγει την καινοτόμο και εξαιρετικά ελκυστική μουσική του αείμνηστου Μαέστρου Αλί Ισμαήλ στο Θιάσο Ρέντα. Ο Αλί Ισμαήλ ανέμιξε δυτικά όργανα με παραδοσιακά Αιγυπτιακά όργανα, και παρουσίασε την παραδοσιακή μουσική με μια νέα και φρέσκια προσέγγιση. Ήταν ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τον Θιάσο και σύντομα έγινε διάσημος συνθέτης στην Αίγυπτο. Οι συνθέσεις του έχουν εμπνεύσει πολλές γενιές Αιγυπτίων μουσικών για να ακολουθήσουν τα βήματα του.

Η Οικογένεια Φάχμη

Ο Χασάν Φάχμη, ο πατέρας της Φαρίντας, ήταν καθηγητής της βιομηχανικής μηχανικής στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου. Ήταν ένας άνθρωπος με ασυνήθιστα ευρύ μυαλό που, μαζί με τη σύζυγό του, πίστευε στη γαλούχηση των καλλιτεχνικών τάσεων και αθλητικών δραστηριοτήτων για τις κόρες του. Άντεξε τα σηκωμένα φρύδια των ακαδημαϊκών κύκλων και την ολοκληρωτική κριτική των γερόντων της Οικογένειας, όταν επέτρεψε στην κόρη του να γίνει επαγγελματίας χορεύτρια. Έτσι, έπαιξε σημαντικό ρόλο στη νομιμοποίηση του καθεστώτος του επαγγελματικού χορού σε μια εποχή που θεωρήθηκε ένα κακόφημο

επάγγελμα. Η ηθική ενθάρρυνση του χορού της κόρης του νομιμοποίησε την χορευτική της καριέρα στα μάτια των Αιγυπτίων και παραμένει μέχρι και σήμερα, ένα εξαιρετικό επίτευγμα. Αναμφίβολα, η χαρισματική προσωπικότητά του, η κοινωνική του θέση, καθώς και οι ανεκτικές απόψεις του άσκησαν βαθιά επίδραση στην αντίληψη του κοινού για αυτή την προσπάθεια.

Η αείμνηστη Ναντίνα Φάχη ήταν ευαίσθητη στην υγεία της από την παιδική ηλικία και είχε στραφεί στη ζωγραφική για καλλιτεχνική έκφραση. Ενέπνευσε και ενθάρρυνε τον Μαχμούτ Ρέντα να συνεχίσει τις καλλιτεχνικές του φιλοδοξίες, και σχεδίασε τις στολές για τις προηγούμενες παραστάσεις του Θιάσου, οι οποίες ήταν τόσο καινοτόμες που ακόμη εξακολουθούν να αντιγράφονται από άλλους μέχρι και σήμερα. Μετά το θάνατό της, διάσημοι Αιγύπτιοι καλλιτέχνες ανέλαβαν να σχεδιάσουν τις στολές για τον Θίασο του Ρέντα. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970, η Φαρίντα Φάχη άρχισε να σχεδιάζει στολές για μια σειρά από νέες παραγωγές. Η Χαντίζα Φάχη, η μητέρα της Φαρίντας, επέβλεψε την ετοιμασία των στολών, αργότερα διαχειρίστηκε το τμήμα της αυξανόμενης παραγωγής στολών και σκηνικών, και διετέλεσε ως συνοδός των χορευτριών.

Οι συν-ιδρυτές του Θιάσου Ρέντα συγκέντρωσαν τους πόρους τους, και με ένα μικρό προϋπολογισμό, παρουσίασαν την πρώτη παράσταση το 1959. Αποτελούνταν, κατά την εποχή εκείνη από έξι χορεύτριες, έξι χορευτές, και δώδεκα μουσικούς. Το 1961 ο Θίασος τέθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970 περιελάμβανε εκατόν πενήντα μέλη, συμπεριλαμβανοντας χορευτές, μουσικούς και τεχνικούς στολών και σκηνης. Το ρεπερτόριο του Θιάσου που περιελάμβανε περισσότερο από εκατόν πενήντα χορούς που κυμαίνονταν από ντουέτα, σε χορευτικά δράματα των τριών πράξεων, με πάνω από τριάντα χορευτές επί σκηνης την ίδια στιγμή. Ο Θίασος Ρέντα απέκτησε φήμη στην Αίγυπτο και επισκέφθηκε περισσότερες από πενήντα χώρες. Παρουσίασε παραστάσεις κατόπιν εντολής στην Αίγυπτο, και έδωσαν παραστάσεις σε πολλά περίφημα θέατρα του εξωτερικού όπως το Ρόγιαλ Άλμπερτ Χολ στο Λονδίνο, το Κάρνεγκι Χολ της Νέας Υόρκης, το Συνεδριακό Κέντρο του Βερολίνου, το Θέατρο Ολύμπια στο Παρίσι, το Στανισλάφσκι Θέατρο στη Μόσχα, το Θέατρο Ντε Λα Ζαρζουλα στη Μαδρίτη και άλλα. Επίσης, ο Θίασος κέρδισε πολλά βραβεία σε παραδοσιακά φεστιβάλ σε χώρες όπως η Αυστρία, η Ρωσία, η Αγγλία, η Τουρκία και το Βέλγιο, μεταξύ άλλων. Οι πρωταγωνισταί, Φαρίντα Φάχη, Μαχμούτ Ρέντα, Αλί Ρέντα και ο Αλί Ισμαήλ διακοσμήθηκαν από τον Βασιλιά Χουσεΐν της Ιορδανίας το 1965, τον Πρόεδρο Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ το 1967 για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στο κράτος μέσω της τέχνης και τον Πρόεδρο Μπουργκίμπα της Τύνιδας το 1973.

Κρατική γραφειοκρατία και τα αποτελέσματά της για τον Θίασο

Ο Θίασος Ρέντα ήταν ο πρωτοπόρος Θίασος του χορού. Έθεσε σε κίνηση τη δημιουργία των παραδοσιακών χορευτικών συγκροτημάτων στις επαρχίες, πανεπιστήμια και σχολεία σε όλη την Αίγυπτο. Δυστυχώς, σήμερα ο Θίασος Ρέντα υπάρχει μόνο κατά όνομα. Η Φαρίντα τελείωσε την χορευτική καριέρα της στο το 1983 και συνέχισε τις ακαδημαϊκές της σπουδές, που

λαμβάνοντας το Μεταπτυχιακό της. Από την άλλη πλευρά - απίστευτα - η κυβερνητική γραφειοκρατία και η κόκκινη γραμμή που είχαν ήδη δημιουργήσει πολλά εμπόδια για να παρεμποδίσουν περαιτέρω καλλιτεχνικές εξελίξεις ανάγκασαν τον Μαχμούτ Ρέντα να βγει στη σύνταξη το 1990. Ο Θιάσος Ρέντα στη συνέχεια αφέθηκε στα χέρια των μελών του Θιάσου, που δεν διέθετε καθόλου διάθεση, ταλέντο ή καλλιτεχνικές τάσεις.

Όλοι οι καθηγητές και χορογράφοι που έχουν έλθει από τον Θιάσο Ρέντα, καθώς και από άλλες χορευτικές ομάδες, δεν έχουν δημιουργήσει καθόλου αξιόλογες καινοτομίες μέχρι σήμερα: τα έργα τους συνεχίζουν να διαιωνίζουν μόνο το στυλ του Ρέντα, την τεχνική και τις μεθόδους διδασκαλίας.

Το ταλέντο και η καλλιτεχνική δημιουργικότητα των κυριότερων καλλιτεχνών του Θιάσου Ρέντα έφεραν στο προσκήνιο μια θεατρική κληρονομιά του χορού που παραμένει μια πλούσια πηγή για όλους τους δασκάλους και χορογράφους. Σήμερα, η Φαρίντα Φάχμη και ο Μαχμούτ Ρέντα παραμένουν στη συλλογική μνήμη των Αιγυπτίων. Μια μνήμη γεμάτη με νοσταλγία, θαυμασμό και περηφάνια.

Συντάχθηκε από την Φαρίντα Φάχμη 2008 ©

Η Ελληνική μετάφραση είναι γραμμένη από την Παναγιώτα Μπακή-Μοχιεντίν, με προσωπική άδεια από την αξιοσέβαστη Κυρία Φαρίντα Φάχμη. Επίσης, αναγνώριση και ευγνωμοσύνη στην δασκάλα/συντάκτρια Κυρία Ευαγγελία Συμεωνίδου-Μπακή. 2015

2015 ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ γράφτηκε από την Φαρίντα Φάχμη

Σας γράφω αυτό το υστερόγραφο όχι με θυμό, αλλά με μια καρδιά που είναι γεμάτη με απογοήτευση και θλίψη. Τα ένδοξα χρόνια τα πέρασε στην σκληρή δουλειά γεμάτη με πάθος από τον Μαχμούντ Ρέντα και τους συν-ιδρυτές του πρωτοτυπώντας στην πρώτη και πιο δημοφιλή θεατρική ομάδα χορού στην Αίγυπτο και τον Αραβικό κόσμο, τα οποία έχουν πλέον εξαφανιστεί.

Αυτά ήταν τα χρόνια, όταν ο Θιάσος Ρέντα απόλαυσε μια καινοτόμο και ευημερούσα εποχή, γεμάτη με δημιουργικότητα και καλλιτεχνική αρετή. Η φήμη του θιάσου και η δημοτικότητα αυξήθηκε και ο αριθμός των καλά-εκπαιδευμένων και ταλαντούχων χορευτών και μουσικών, αυξήθηκε κατά τα μέσα της δεκαετίας του 60 και του 70. Οι παρουσιάσεις χορού έγιναν πιο εξεζητημένες καθώς ο αριθμός των χορευτών αυξήθηκαν τόσο σε μέγεθος όσο και σε ποιότητα των επιδόσεων, που οδήγησαν στην γνωστή κατάστασή τους σε όλο τον κόσμο. Παραστάσεις στην Αίγυπτο παρουσίασαν έως 120 καλλιτέχνες, μεταξύ των οποίων ένα ολοκληρωμένη ορχήστρα. Ταξιδεύοντας σε πολλαπλές πολιτιστικές ανταλλαγές, περιοδεύοντας σε όλο τον κόσμο, το μέγεθος του Θιάσου έφτασε σε 50-60 ταλαντούχα μέλη. Ακόμα και όταν οι χορευτές έφυγαν από την ομάδα, μπήκαν άλλοι και προσαρμόστηκαν στο καθιερωμένο σύστημα για να καταστήσουν την συνέχεια του επαγγελματισμού.

Κατά τη διάρκεια των 25 χρόνων μου ως πρωτοχορεύτρια του θιάσου, από το 1959 έως το 1983, ο Θιάσος Ρέντα και εγώ απολαύσαμε τη μεγαλύτερη επιτυχία μας και τη συνεχή καινοτομία. Το 1990 όταν η κυβέρνηση της γραφειοκρατίας αφυπηρέτησε τον διστακτικό Μαχμούντ Ρέντα σε σύνταξη, ο υπόλοιπος θιάσος αρχικά άσκησε τη δυναμική που προηγήθηκε. Με τον καιρό, οι υπεύθυνοι έγιναν όλο και λιγότερο ικανοί να εκτελούν αυτό που κάποτε ήταν μια καθιερωμένη θεατρική ομάδα χορού. Αυτό προανήγγειλε την επιδείνωση του Θιάσου Ρέντα.

Αρχικά, κάθε στοιχείο φόρτε του συνιδρυτή και το πώς ενσωματώθηκε ήταν επαναστατικό για την εποχή, και μπαίνει σε ένα νέο επαγγελματικό θεατρικό είδος. Ωστόσο, από το 1990 ο Θιάσος Ρέντα έχει μείνει ως επί το πλείστον στα χέρια των ανίκανων, χωρίς κρίση εποπτικών αρχών, χωρίς καμία αίσθηση δημιουργικότητας ή καλλιτεχνικής πειθαρχίας ή ακεραιότητας. Δεν είχαν επίσης και διευθυντικές ικανότητες του αρχικού θιάσου. Οι νέες εποπτικές αρχές δεν μπορούσαν να διαχειριστούν ένα θέατρο ή μια ομάδα χορού, και καθώς περνούσαν τα χρόνια, όλοι οι υπεύθυνοι απομακρύνθηκαν πιο πολύ από τον Μαχμούντ και τον συναγωνισμό του συν-ιδρυτή της διαχείρισης και δομής του Θιάσου.

Κατά τη διάρκεια των χρόνων μου, όταν άρχισα να διδάσκω στο εξωτερικό, βρήκα ότι πολλοί άγνωστοι νεαροί άνδρες ισχυρίστηκαν ότι ήταν από το Θιάσο Ρέντα. Συσχετίζοντας την αξιοπιστία τους με το όνομα του Θιάσου Ρέντα κατά κάποιο τρόπο έγινε ένας τρόπος για να νομιμοποιήσουν την κατάσταση τους (εκτός της Αιγύπτου), είτε ως μουσικός ή χορευτής.

Σήμερα, υπάρχει μια γκρίζα ζώνη μεταξύ του αρχικού Θίασου Ρέντα και άλλων παραστατικών θιάσων. Είτε είναι η νόμιμη κυβέρνηση του Θίασου Ρέντα ή όχι, οι παραστάσεις έχουν γίνει μια ντροπή για μένα, και αυτό έχει παρατηρηθεί από ξένους λάτρεις του χορού, καθώς και το δικό μας νοσταλγικό Αιγυπτιακό κοινό μας. Ειλικρινείς καλλιτέχνες οι οποίοι έχουν δημιουργήσει μια νέα κληρονομιά αποκαρδιώνονται όταν βλέπουν το έργο της ζωής τους να λιγοστεύει και να επιδεινώνεται αντί να ευημερεί και να αναπτύσσεται. Δυστυχώς, η τέχνη του Αιγυπτιακού χοροθεάτρου έχει μειωθεί. Πρέπει να αντιμετωπίω την πραγματικότητα ότι μια εποχή έχει τελειώσει.

Φαρίντα Φάχμη, Κάιρο, 2015

Η Ελληνική μετάφραση είναι γραμμένη από την Παναγιώτα Μπακή-Μοχιεντίν, με προσωπική άδεια από την αξιοσέβαστη Κυρία Φαρίντα Φάχμη. Επίσης, αναγνώριση και ευγνωμοσύνη στην δασκάλα/συντάκτρια Κυρία Ευαγγελία Συμεωνίδου-Μπακή. 2015